

NOVICE

LETO II. - št. 37

V KOČEVJU, DNE 7. SEPTEMBRA 1957

Cena 10 din

Volili bomo nove občinske odbornike

Kakor smo že poročali, bodo 20. oktobra volitve v občinske odbore. Dnevi hitro teko, zato moramo pripraviti vse potrebno, da bomo volitve res uspešno izvedli. Najvažnejše je, da bomo izbrali za kandidata v nove občinske odbore in zbor proizvajalcev občinskih ljudskih odborov ljudi, ki bodo voljni in sposobni delati v ljudskem odboru.

Kakšen naj bo lik ljudskega odbornika? Odbornik mora biti politično in gospodarsko razgledan človek. Nagla preobrazba naše dežele v gospodarskem, kulturnem in socialnem pogledu ter v splošnem razvoju socialističnih odnosov med ljudmi, v družini, vasi, komunalni skupnosti, podjetju, ustanovah ali društvi zahteva od slehernega državljanca vse večjo zrelost in usposobljenost. Odbornik, ki ne razume tokov družbenega razvoja, ne more v ljudskem odboru aktivno in uspešno sodelovati pri reševanju širših problemov, prav tako pa ne more svojim volivcem tolažiti

sklepov in odločitev ljudskega odbora. Odbornik mora biti nosilec napredne misli in stvarnosti. Ni dovolj, da pozna samo svojo volilno enoto, temveč mora poznati tudi zunanji svet.

Ljudski odbornik, ki zagovarja samo težnje svojega kraja za razne komunalne dejavnosti, ob strani pa pušča koristi skupnosti, ne more biti dober odbornik. Sredstva, ki jih ustvari skupnost, naj bodo pravilno porazdeljena. Kjer so večje potrebe, naj bodo dodeljena večja sredstva.

Zbori volivcev so vez med ljudskim odborom in volivci, ki marsikdaj dajejo pametne nasvete. Njihovo pobudo mora odbornik razumeti in jo posredovati ljudskemu odboru. Ljudski odbornik mora vo-

livcem tolažiti delo ljudskega odbora.

Delo občinskega odbornika ni enostavno in zahteva človeka. Zato pa moramo še enkrat poudariti: predlagamo za kandidate ljudi, ki bodo dorasli svojim nalogam.

Najboljši živinorejci nagrajeni

Na mednarodnem sejmu kmetijstva v Novem Sadu so razdelili nagrade najboljšim rejcem plemen- skih živine. Izročili so jim 81 zlatih, 114 srebrnih in 65 bronastih kolajz.

Predsednik zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Ivan Bukovič in generalni direktor novosadskega sejma Djura Sebić sta razdeli-

KOMBINAT BOR-MAJ DANPEK

Pri velikem rudniku bakra Bor v Srbiji pripravljajo za gradnjo to- pilniškega kombinata Bor-Majdanpek. Z zgraditvijo novih naprav bo- do na leto proizvedli 55.000 ton bakra, 40 ton srebra in 2,5 tone zlata. Iz plinov, ki izhajajo iz to- pilnice in uničujejo kmetijske pre- delke na površini skoro 20.000 ha, pa bodo izdelovali žvepleno kislino.

Vsa gradnja bo stala 58 milijonov dolarjev. Od tega bo 40 milijonov dolarjev francosko-belgijskega kredita. Gradnja pa bo trajala štiri leta.

la skupno nad 30 milijonov dinarjev zastopnikom kmetijskih orga- nizacij, ki so razstavile na sejm- u najboljšo živino.

Andrejceve oče iz Zapotoka gleda v nebo in premišljuje, ali bo danes sonce, da se bo otava posušila? (Foto Lojze Čampa)

Imenovane so volilne komisije

Okrajna volilna komisija za okraj Ljubljana je na podlagi čl. 94. III Zakona o volitvah in odpo- klju občinskih ljudskih odborov na svoji seji 23. avgusta 1957 spre- jela odločbo o imenovanju stalnih občinskih volilnih komisij v okraju Ljubljana.

Na področje bivšega kočevskega okraja so imenovane naslednje ob- činske volilne komisije:

Volilno komisijo za občino Ko- čevje sestavljajo: predsednik Sa- višek Anton, sodnik okrajnega so- dišča v Kočevju, namestnik Lavrič Janez, odvetnik, tajnik Šobar Pe- ter, tajnik ObLO, namestnik Volč Blaz, uslužbenec ObLO, član Pir- nar Andrej, revirni logar, namest- nik Hribar Reza, uslužbenka obč. LO, član Poljanšek Stane, odvet- nik, namestnik Kosič Vinko, usluž- benec ObLO, član Potisek Stane, uslužbenec ObLO, namestnik Bara- ga Just, uslužbenka Okrajnega so- dišča.

Volilno komisijo za občino So- dražico sestavljajo: predsednik Pezdirc Janko, sodnik okrajnega sodišča v Kočevju, namestnik Dro- bnič Vinko, uslužbenec ObLO, taj- nik Petrič Ivan, tajnik ObLO, na- mestnik Kovačič Slavko, uslužbe- nec ObLO, član Lenard Olga, učil- teljica, namestnik Češarek Vladka, učiteljica, član Lesar Marjeta, učil- teljica, namestnik Vesel Franc, obrtnik, član Drobnič Vence, kme- tovalec, namestnik Arko Jože, na- meščenec KZ.

Volilno komisijo za občino Rib- nico sestavljajo: predsednik Plut Julij, sodnik okrajnega sodišča v Kočevju, namestnik Marčič Albin, upokojenec, namestnik Nosan Maks, tajnik LIP Ribnica, član Kralj Franjo, trg. poslovodja, na- mestnik inž. Nadler Ferdinand, upravnik gozdne uprave, član Ma- te Nande, upravnik KZ, namestnik Lavrič Dušan, profesor nižje gim- nazije, član železnik Franc, upra- vitelj osnovne šole, tajnik Rupar Kati, knjigovodja KZ Jurjevica, na- mestnik Malovič Silvester, gradbe- ni tehnik.

Volilno komisijo za občino Lašče sestavljajo: predsednik Šuštaršič Anton, sodnik okrajnega sodišča v Grosupljem, namestnik Babnik Alojz, nameščenec KZ, tajnik Ko- vačič Jože, tajnik ObLO, namest- nik Golobčič Hedvika, uslužbenka

ObLO, član Podlogar Edvard, uslužbenec ObLO, namestnik Jane- žič Ljuba, nameščenka trg. centra, član Bartonec Maks, nameščenec KZ, namestnik Žagar Anton, upravnik gozdne uprave, član Vi- rant Jože, cestar, namestnik Pur- kar Mimi, nameščenka trg. centra.

Volilno komisijo za občino Do- brepolje sestavljajo: predsednik Čonč Damjan, sodnik okrajnega so- dišča v Ljubljani, namestnik Len- dero Tomaž, uslužbenec ObLO, taj- nik Garbas Jože, uslužbenec ObLO, namestnik Hrovat Ignac, uslužbe- nec ObLO, član Grušen Aleksan- der, kmetovalec, namestnik Andol- sek Cirila, učiteljica, član Zevnik Marija, gospodinja, namestnik Ka- stelic Stane, knjigovodja KZ, član Letonja Srečko, uslužbenec ObLO, namestnik Kavčič Magda, gospodi- nja.

PO SVETU

Na poskusnem področju v Ne- vadi v ZDA so pred kratkim iz- vedli 16. eksplozijo jedrskega oro- žja. Sprožili so bombo, ki je bila dvakrat manjša od bombe, ki je leta 1945 eksplodirala nad Hiroši- mo. Značilna goba se je po eks- ploziji dvignila 9.000 metrov viso- ko. V coni eksplozije je bilo približno 200 živali, na katerih bodo znanstveniki proučevali posledice atomske eksplozije.

Malaja je postala 31. avgusta neodvisna država. Na slavnostni ceremoniji v malajskem glavnem mestu Kvala Lumpurju so doseda- njega malajskega premiera Abdu- la Rahmana uradno proglasili za kralja in guvernerja malajske fe- deracije.

V glavnem mestu demokracije republike Vietnam v Hanoju so svečano proslavili 12. obletnico raz- glasitve neodvisnosti. Ob tej priliki je bila tudi velika vojaška parada. Pri paradi je sodelovalo več kot 80 tisoč udeležencev, gledalo pa je ok. 200.000 prebivalcev Hanoja. Poleg predsednika Ho Ši Minha je bil na častni tribuni tudi podpredsednik Zveznega indijskega sveta FLRJ Svetozar Vukmanovič, ki se kot vodja jugoslovanske gospodarske delegacije mudi na obisku v Sever- nem Vietnamu.

Indijski premier Nehru je na za- sedanju indijskega parlamenta go- voril o zunanji politiki. Med drugim je dejal, da morajo velesile skleni- ti vsaj omejeni sporazum o raz- orožitvi. Indijski premier je nato razložil politiko svoje vlade in de-

jal, da morajo države Srednjega vzhoda same urediti svoja sporna vprašanja, nato pa je obsodil ob- stoje vojakiških paktov v tem delu sveta.

V Abesiniji so bile pred kratkim prve volitve po zahodnem vzoru. Volivci so volili med 2000 kandi- dati. Izvoliti so morali kandidate za 250 mest v Spodnjem domu parla- menta, 5 milijonov ljudi je dobilo volilno pravico v državi z 19 milij- oni prebivalci, od katerih je 90 od- stotkov nepismenih.

Predsednik egiptovske republike Naser je poudaril, da želi Egipt mir in prijateljske odnose z vsemi, ki si želijo sodelovanja na podlagi pravičnosti in enakopravnosti. Predsednik Naser je tudi izjavil, da želi Egipt zaščititi svojo neod- visnost.

V raznih krajih Buenos Airesa v Argentini je eksplodiralo šest bomb. Sedem ljudi je bilo laže ran- jeni. Domnevajo, da so bombe vrgli pristaši bivšega predsednika Perona, ki živi sedaj v izgnanstvu.

Na Japonskem je spet padal ra- dioaktivni dež. Meteorološka služ- ba v Osaki je sporočila, da je dež, ki je padal na tem področju zadnjo nedeljo, vseboval 4400 radioaktivnih enot v minuti. Domnevajo, da pri- haja ta radioaktivnost od atomskih eksplozij v mesecu maju.

Stiki med Francijo in Tunizijo so prišli v novo fazo napetosti, ker je predsednik tuniške vlade Ladgh- man izjavil, da bo njegova dežela odgovorila s pravico zakonite obrambe svojega ozemlja na sleh- herni vdor francoskih čet iz Alži-rije. Pred dvema dnevoma so fran- coske enote v Alžiriji prešle na ozemlje Tunizije, češ, da zasleduje- jo uporniški odred Alžirec. Ob tej priložnosti so Francozi ubili 7 tu- niških vojakov.

Pred kratkim se je zbrala mladi- na iz vseh krajev Zahodne Nemci-je v Frankfurtu na velikem zboro- vanju pod imenom »Protimilitarič- na akcija 1957«. Na zborovanju so poudarili odločne zahteve po uki- nitvi vojaške obveznosti in prene- hanju tekmovanja v oboroževanju. Pred začetkom zborovanja je kre- nil skozí mesto dolg sprevod, v ka- terem so nosili transparente z na- pisi proti vojni in atomski obro- žitvi.

Naš komentar

Večja skrb

Zvezna ljudska skupščina bo na prihodnjem zasedanju raz- pravljala tudi o povečani skrbi za delovnega človeka. V načrtu so- cialne politike je predvideno, da bomo v bližnji prihodnosti pove- čali zmogljivost zdravstvenih in socialnih ustanov ter povečali skrb za delovnega človeka na vseh področjih.

Naša industrija potrebuje pro- izvajalca z boljšo fizično kondi- cijo, delavca, ki bo lahko hitreje stregel modernim strojem, ne da bi to ogrozilo njegovo zdravje. Na povečanje osebne zmogljivo- sti pa največ vpliva zdrava in iz- datna prehrana.

V zadnjem času se je pri nas naglo zmanjšalo število restav- racij družbene prehrane in menz. Zato moramo biti pozorni na družbeno prehrano in na odpira- nje delavskih restavracij, bifejev in kuhinj. Pri nekaterih večjih podjetjih so vprašanje toplih obro- kov hrane in malice že uredili. Pri podjetju Ključavničarstvo v Kočevju prejemajo vsi delavci iz- datno malico, za katero prispeva- jo le del cene. Brez dvoma se sredstva, ki jih žrtvuje podjetje za ta obrok, dobro vračajo, saj sit delavce lahko veliko več naredi. Vedeti moramo, da je precej de- lavcev v prvi jutranji izmeni na- vadno brez zajtrka in bi bili mnogi brez izdatnega obroka hrane, če podjetje ne bi organiziralo ma- lice. Pri podjetjih, ki nimajo ma- lice, bi lahko ugotovili, da delavci z manjšimi zaslugi jedo navad- no suh kruh, od doma pa si pri- nesejo steklenico kave, drugi ma- licajo še salamo, sir.

Če bi pomislili in pretehtali, da je malica velikokrat edina hrana v osebnih delovnih proizvodnji, bi nam račun pokazal, da bi lahko z manjšim trudom in skromnimi sredstvi vplivali na delovno in zdravstveno sposobnost delavca. Dvignil bi proizvodnjo in krepili zdravje ter osebno zadovoljstvo našega človeka.

Pri manjših podjetjih in obrt- nih delavnicah je težje izvesti vprašanje toplih obrokov. Lahko bi jih skupno pripravilo več pod- jetij. Največ pa bi lahko prispe- vala naša trgovska mreža, re- stavracije in menze. Restavracije bi po navodilih strokovnjakov go- spodinjstva centra pripravile več vrst izdatnih in zdravih malic po nizki ceni. Skrb za delovnega človeka naj bo naša konkretna naloga.

M. C.

Pogovor z našimi ljudmi

Pismo smo dobili. Že pisava je razodevala, da ga je pisala neve- šča roka, navajena trdega dela. Pi- sala nam je Helena Poje iz Nove- ga kota pri Dragi. Pismo je bilo dolgo, gotovo je vzelo Pojetovi pre- cej časa, preden ga je napisala. Tu- di ona si želi majhen kotiček v No- vicah, kar smo ji z veseljem ustreg- li. Piše nam o letošnji košnji, ki ji je vreme zelo nagajalo. Kakor dru- gim, je vreme nagajalo tudi 61 let staremu invalidu Alojzu Pojetu iz Novega kota. Poje je imel devet otrok, pa so štirje umrli že v rani mladosti. Leta 1942 so Italijani za- žgali tudi Novi kot, vaščane pa od- peljali v internacijo na Rab. Med interniranci je bil Poje z družino. Na Rabu so Pojetovo družino lo- čili; oče Poje in najstarejši sin sta bila v enem šotoru, ostali otroci pa, sami v drugem šotoru, ker je bila mati tako slaba, da so jo sprejeli v taboriščno bolnišnico.

Štirje otroci so ostali sami. Naj- starejša je bila deklica, ki je štela 10 let, najmlajšemu pa je bilo ko- maj eno leto. Kljub dekličini skrbi za sestrice in bratca, je najmlajši otrok kmalu umrl od gladi. To je strahotna obtožba proti barbarskim

mučiteljem naših otrok, ki so se bahali s tisočletno rimsko kulturo.

Pojetova družinica se je vrnila vsa izžepana iz internacije. Dom je bil požgan, zato so se za silo na- stanili na Lazcu. Takoj so začeli spet aktivno delati za Osvobodilno fronto. Najstarejši sin, ki je imel takrat komaj 16 let, je vstopil v NOV. Leta 1945 je padel kot vod- nik v Šerčerjevi brigadi.

Po končani vojni je začel Poje obnavljati svojo domačijo v Novem kotu. Dosti pa so pretrpeli, predno je bilo vse obnovljeno.

Na starost sta ostala z bolešno ženo sama. Hčerke so se poročile, edini sin pa je pri vojakih. Letos ga je košnja hudo skrbela. Njegovo skrb so videli sosedje in mu pri- skočili na pomoč. Nekaj nedelj za- poredoma so se s kosami zbrali na Pojetovih senožitih: Milip Mavrin, J. Jeselnik, Zvonko Mavrin, Bol- te, Mohar, Anton Cimprich in Vinko Žagar ter pomagali Pojetu kositi in spraviti seno. Pojetu so prisko- čili na pomoč tudi Filip in Marija Knavs ter njuna sinova France in Jože. Bila je prava partizanska po- moč, kot nekoč v času velike NOB.

Most bratstva čez Kolpo

Nedavno smo v našem časopisu objavili krajši članek o pripravah za gradnjo višjega mostu čez Kol- po med vasi Slavski laz na slove- nski strani in Čedan na hrva- škí strani. Gradnja mostu je sedaj v polnem teku.

Zamisel podjetnih in požrtvoval- nih vaščanov slovenske in hrvaške strani se lepo uresničuje. Dosedaj so prebivalci vasi Slavski laz, Sap- nik, Brsnik, Maverce, Padovo in Deluša prispevali preko 870 pro- stovoljnih delovnih ur. Izkopali so temelje in sezidali dva železobeto- nika nosilca na levem bregu in sredi Kolpe, v katere je vgrajeno čez 30 kub. metrov železobetona. Zdaj gradijo železobetonski nosilec na desnem bregu Kolpe. Na tej stra- ni Kolpe sodelujejo prebivalci hr- vaških vasi Kupa, Čedan in ostalih okoliških vasic.

Prebivalci na eni in drugi strani Kolpe se zavedajo, kako velikega pomena je gradnja tega mostu. Prebivalci gradijo vez nerazdružli- vega bratstva in enotnosti, ki je bi- lo skovano v najtežjih časih NOB.

Poleg težkoč pri delu, saj gra- dijo most v času največjih poljskih del, jim včasih tudi Kolpa pona- gaja. Graditelji so pripravili nekaj čez 7 kub. metrov gramoz za gradnjo srednjega nosilca. Gradivo so težko s čolni prepeljali na sre- do Kolpe. Nenadno narasla voda pa je ves material odnesla. Ljudje so vajeni trdega dela, vztrajnost in navdušenje za veliko delo pa sta pripomogla, da so Kolpi to njeno »šalo« oprostili. Na Kolpino »na- vade«, da nenadoma naraste, so ljudje v teh krajih navajeni. Tudi med vojno, ko so v sodih in fla- škah skrivali žito za partizane med grmičevjem v bližini Kolpe,

jim je naredila veliko škodo. Ne- nadoma je preplavila bregove in jim vse shranjeno žito odnesla.

Graditelji mostu so pretežno sta- rejši ljudje. Mladine ni doma, ker je odšla po službah. Med starejšimi graditelji so posebno delavci: 84- letni Panjanov oče — Martin Mav- rovič, potem Ivan Zdravčič, Anton Zibar in drugi, ki ne zaostajajo za mlajšimi. Dobro so se odrezale tu- di žene in dekleta, saj delajo kot možki z lopato, krampom ali pa kot vozniki.

Tej pomembni akciji je prisko- čila na pomoč in jo denarno in ma- terialno podprla tudi ljudska oblast

Sestanek tajnikov v Ljubljani

Pred dnevi je bil v Ljubljani sestanek vseh tajnikov občinskih ljudskih odborov ljubljanskega okraja. Sestanek je vodil tajnik Okrajnega ljudskega odbora tova- riš dr. Matjanko Dolenc. Pogovori- li so se predvsem o tekočih pripra- vah za izvedbo jesenskih volitev. Tajniki občinskih odborov so poro- čali o urejevanju volilnih imenikov in o sestavi komisij za volilne ime- nike. Te komisije so pri nekaterih občinah že pričele z delom, v Ljub-

POKOPALIŠČE V HROVACI

V Hrovaci pri Ribnici imajo po- kopališče, kjer pokopavajo pokoj- nike iz vseh vasi Ribniške doline. Potrebno bi bilo na tem pokopali- šču postaviti stalnega grobarja, ki bo skrbel za red. Menimo, da za ObLO plačevanje grobarja ne bi bilo pretežko breme.

ljani pa jih bodo izvolili te dni. Na prihodnjih sejah bodo občinski ljudski odbori določili tudi število odbornikov za nove občinske zore in zore proizvajalcev.

Kmalu bo odprt zagrebški velesejem

Od 7. do 22. septembra bo v Zagrebu tradicionalni Zagrebški velesejem. Na njem bo razstavlje- nih nad 5000 raznih izdelkov jugo- slovanskega gospodarstva. Stroj- gradnja, kovinsko-predelovalna, ke- mična, elektro in radio industrija bodo najbolj zastopane. Razstav- ljalo pa bo tudi veliko število tujih držav. Sodelovalo bo nad 1500 raz- stavljavcev iz države in inozem- stva.

Zaradi velikega odziva domačih in tujih razstavljavcev bo verjetno tudi letošnji sejem ugodno vplival na razvoj jugoslovanskega izvoza in uvoza.

VREMENSKA NAPOVED

V prihodnjem tednu v času med 13. in 15. septembrom nam vreme- noslovci napovedujejo padavine z ohladičtvi. Ostale dni bo lepo, ve- činoma jasno vreme.

Zunanjepolitični komentar

Poljski gostje

Pred nekaj dnevi so v Varšavi in v Beogradu objavili, da pride v prihodnjih dneh k nam na obisk poljska vladna in partijska delegacija. Po tragičnih dogodkih leta 1948, ko so bile med obema deželama v celoti prekinjene vse vezi, je to prvi neposredni stik poljskih državljanov z našimi. Še danes se spominjamo obiska maršala Tita na Poljskem kot trijumfa jugoslovanske osvobodilne borbe in njene pomembne mednarodne afirmacije.

Obisk poljske delegacije je pravzaprav logična posledica razvoja dogodkov na Poljskem po oktobru preteklega leta in še posebej posledica razvoja stikov med obema deželama od tistih dni naprej. Izboljšanje odnosov vzhodnoevropskih dežel do nas je omogočilo tudi hitrejšo popraviljanje odnosov med Poljsko in Jugoslavijo.

Jugoslavija uživa na Poljskem mnogo iskrenih simpatij, ki so prišle do izraza v revolucionarnih oktobrijskih dneh preteklega leta in tudi pozneje ob vsakem srečanju naših ljudi s Poljaki. Posebno se Poljaki zanimajo za naše delavsko upravljanje v podjetjih in za naš komunalni sistem.

Danes vodi Poljska politiko sodelovanja in aktivnega sožitja z vsemi narodi in deželami, ki so pripravljene sodelovati na taki podlagi z njo. Ureditev odnosov s Sovjetsko zvezo in prenehanje podrejenosti v teh odnosih je Poljski tudi v mednarodnem pogledu začelo vračati njeno staro mesto in pomen. Poljska leži na zelo kočljivem področju, kjer vodi iz Zahode Evrope najpogostejša pot v sovjetski državni prostor. Prav zaradi tega je vsaka sprememba na Poljskem zelo važna za Sovjetsko zvezo in prav zato je Gomułka zelo previdno reševal vprašanje odnosov s Sovjetsko zvezo in položaj sovjetskih čet na Poljskem.

Poljska si je po vojni priključila mnoge prej nemške dežele, ki so bile ob raznih delitvah Poljske odtrgane od matične poljske države. To pa na Zahodu gledajo s prekim pogledom. Poljska se mora danes naslanjati na močne sile Vzhoda, ker se v Zahodni Nemčiji zelo pogosto slišijo glasovi, da je treba sediti meje spremeniti v škodo Poljske.

Tak politični realizem je omogočil prvemu sekretarju Zdravstvene delavske partije Poljske, vodilne poljske politične sile, da je zmagal na volitvah, opozarjač volivce, da je mogoče imeti samo socialistično Poljsko ali pa izgubiti neodvisnost. To so v celoti in nedvoumno pokazali tudi dogodki na Poljskem. Današnji mednarodni položaj ne dopušča nobenih političnih sprememb v Evropi, kar bi porušilo sedanje ravnotežje, na kar ne bi hotela pristati nobena od obeh strani.

Tak mednarodni položaj sili Poljsko, da krepí svoje mednarodne zveze v želji, da tako doseže priznanje svojih meja tudi od strani Zahoda. Toda obisk v Jugoslaviji pomeni mnogo več. Poljski tovariši hočejo spoznati na licu mesta jugoslovanske uspehe, težave in izkušnje, ker želijo po lastni poti v socializem.

B. Mikoš

UREJENI GOZDOVI - PONOS GOSPODARSTVA

Vzhodno od glavne ceste Zlebič — Ortnek se razprostirajo poljski gozdovi tja do vrhov Grmade, Ogorca, Špičnika in Tisovca z nadmorsko višino 926 m. Če kreneš iz Ortneka, se takoj znajdeš med lepo raščeni smrekami, katerim delajo družbo zeleni bori in že vidiš prijazno vas Vel. Poljane, ki šteje 45 gospodarstev. Tu je osnovna šola in zadružna gospodarska zgradba.

Kolovozna pot vodi v osrčje gozdov mimo ozkih njiv in obsejnih travnikov, odkoder je lep razgled na precejšen del Kočevske. Poljski gozdovi zavzemajo ca. 1000 ha površine, od katerih je precejšen del last splošnega ljudskega premoženja. Ta gozdni predel je razmejen na majhne parcele v izmeri od 0,5 do 3 ha, ki pa so zelo različne po rasti in starosti z visoko in nizko zalogo. Posamezne parcele so zelo dobro ogledalo lastnikov oziroma prednikov in kažejo, koliko je imel ta ali oni smisla oziroma znanja in izkušenj v gozdarstvu.

So izraziti primeri parcel, kjer zavzema skalovitost 50 odst. površine, gozdni posestniki so uspešni s pogostim in strokovno pravičnim čiščenjem vzgojiti drevje visoke tehnične vrednosti. V izjemnih primerih so v preteklem času pogostovali predvsem s smrekami, nekateri pa so sadili tudi macesen, ki se je dobro obnesel. Zadnja leta je bilo posajenih tudi precej sadik javorja, katerim pa srnjad dela škodo. Do uveljavitve zakona o gozdovih in nadzorstva nad njimi se sečnja ni vršila enakomerno, zaradi tega je v nekaterih parcelah zelo nizka zaloga, v drugih pa visoka in se opažajo zamujene sečnje.

Odsek za urejanje gozdov privatnega sektorja je začel s svojimi ekipami terensko delo v mesecu juniju in je bil potreben predhodno obnoviti in zaznamovati vse meje

parcel. Na sestankih so terenski gozdarji pojasnili pomen urejanja gozdov, kaj je taksacija ali inventarizacija, o čemer so gozdni posestniki že dolgo govorili. Prizadeti so se, razen nekaj izjem, vneto lotili dela, ker so smatrali, da je skrajni čas obnoviti meje. Delo je bilo pravljeno v enem mesecu. Seveda je bilo na račun meja tudi precej prerekanj ter zrahljanega prijateljstva. Drugo veliko delo se je začelo v avgustu s popravilom glavne komunikacijske žile, t.j. gozdne poti od Špičnika pri KO

Kompolje v dolžini 3 km. Ker omejena pot ni bila več uporabna, je Uprava za gozd. OLO Kočevje dodelila ustrezni znesek, delo pa je prevzela Gospodarska poslovna zveza Kočevje, ki je dodelila nekaj orodja in kvalificirano osebje. Delo zelo hitro napreduje kljub težkemu terenu.

Vse ovire se z dobro voljo in dobro organizacijo vselej lahko odstranijo, Poljanci pa upajo, da bodo v KZ s pomočjo GPZ dobrogo spodarili v svojih gozdovih tudi v bodoče.

G. F.

Gospodarske vesti

V Ljubljani je bilo zasedanje Mednarodnega urada za vino

Od 1. do 6. septembra, to je v času III. mednarodnega vinskega sejma v Ljubljani, je bilo plenarno zasedanje Mednarodnega urada za vino, ki ima svoj sedež v Parizu. Posvetovanja so se udeležili vinogradniki in vinski strokovnjaki 22 držav, ki so tudi prisostvovali svečani otvoritvi vinskega sejma. Obiskali bodo tudi nekatere naše znamenitosti in vinogradniška posestva.

Že nad milijon udeležencev

Beograjski velesejem je obiskalo že nad milijon ljudi. Milijontno vstopnico je kupil neki zidarski delavec iz Beograda. Uprava velesejma je ob tej priložnosti priredila majhno svečanost, na kateri mu je pomočnik direktorja velesejma Vojta Crnjanski podaril najnovejši tip radioaparata »Nikola Tesla«.

Velik uvoz blaga

Letos se je vrednost uvoza blaga za široko potrošnjo (brez uvoza živil) v prvih šestih mesecih po-

večala za okoli 2 milijona dinarjev. Vrednost uvoza je bila 3,5 milijarde. Lani je bilo uvoženo v istem času blago za široko potrošnjo v vrednosti 1,5 milijarde dinarjev. Največ smo uvozili surovin za tekstilno industrijo in končnih tekstilnih izdelkov, na drugem mestu je uvoz medicinskih, farmacevtskih in kozmetičnih izdelkov.

Zelo se je povečal tudi uvoz raznih aparatov in strojev. Uvozili smo 5500 pisalnih strojev, 3800 šivalnih strojev, 16.000 radioaparata, 7860 motociklov in skuterjev, 16.000 biciklov itd.

Mladina v Kužlju pred gradbiščem nove šole

Vaške skupnosti pri nas

Med vaškim prebivalstvom je še vedno precej nejasnosti glede bivših vaških skupnosti. Ljudje se obračajo za pojasnila na občinske ljudske odbore, vendar z odgovori niso vedno zadovoljni. Ker je zakon o upravljanju in gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti iz leta 1956 uredil to zadevo, bomo povedali nekaj važnih določil, ki jih moramo poznati.

Prvi zakon o agrarnih skupnostih iz leta 1947 je razglasil za splošno ljudsko premoženje vse premoženje agrarnih skupnosti (podoben, vaških srenj, sosesk in tako dalje) ter skupnosti služnostnih upravičencev (služnostne pravice do paše, lesa, gozdnih pridelkov itd.). To premoženje so dobili v upravljanje takratni KLO, kasneje pa ObLO.

Zakon o upravljanju in gospodarjenju s premoženjem — last agrarnih skupnosti iz leta 1956 odpravlja pomanjkljivosti prvega zakona in ureja vsa vprašanja v zvezi z izkoriščanjem skupnih pašnikov itd. Zakon ureja tudi postopek, po katerem so dolžni pristojni organi — ObLO odločiti. Po določilih tega predpisa niso zemljišča

agrarne skupnosti samo tista zemljišča, ki so bila njihova last, temveč tudi zemljišča, ki so bila samo obremenjena s pravicami agrarnih in podobnih skupnosti. Od tega so izjema zemljišča in posamezni deli, ki so bili na osnovi zakonitega postopka pred 6. aprilom 1941 dodeljeni udeležencem in so jih tujec jansko prevzeli, čeprav so ni bil izpeljan zemljiško knjižni prenos lastnine.

Za vse skupine premoženja agrarnih skupnosti, ki so postale splošno ljudsko premoženje, pa ne veljajo ista načela. Kultivirana zemljišča se po zakonu o kmetijskem zemljiškem skladu dodeljujejo v trajno uporabo kmetijskim organizacijam. Z gozdovi bivših agrarnih skupnosti in gozdovi SLP

bo pouk v novi šoli čimprej začel. Ljudje so se pripravljali pomagati s prostovoljnimi delom. Občinski ljudski odbor Kočevje je odobril v svojem proračunu za gradnjo šole v Kužlju 1 milijon din. Prebivalci so hvaležni ObLO za razumevanje, vendar bo verjetno ta znesek še prenekaj za dokončno dograditev šole.

V novi šolski stavbi bodo imeli šolarji lepe učilnice. Tudi učiteljsko bo dobilo primerna stanovanja. Uresničene bodo tudi dolgoletne želje tukajšnjih prebivalcev. V prostorih nove šole bo tudi dvorana za razne kulturne prireditve. Prepričani smo, da bo kulturno življenje dobilo svoje pravo mesto in možnosti za nadaljnji razmah v novi dvorani.

Prebivalci v Kužlju zaslužijo vso pohvalo in posnemanje za skrb, ki so jo pokazali pri gradnji šole. V tem kraju je še posebej prišel do izraza rekt: V skupnosti je moč.

Koliko prejema časopisov v Sodražici

Tisk vrši zelo važno kulturno in politično delo. Na področju občine Sodražica (podatki se nanašajo samo na področje občine Sodražice pred združitvijo z Loškim potokom) je precejšnje število naročni-

kov za razne časopise. Najbolj je razširjen »Kmečki glas«, glasilo kmetijskega združenstva, ki ima 386 naročnikov, takoj za »Kmečkim glasom« so »Novice« z 284 naročniki, »Dolenjski list« prihaja v 59 izvodih, »Tedenka Tribuna« ima 50 naročnikov, na »Pavilho« je naročenih 14 ljudi, »Prosvetnega delavca« prejema 11 naročnikov, »Delavsko enotnost« 5 naročnikov. Poleg tega prihaja sem tudi 12 drugih jugoslovanskih in inozemskih tednikov. Na »Slovenski Poročevalca« je naročenih 62, »Ljudsko Pravico« 19 in na »Ljubljanski dnevnik« 5 naročnikov. Med mesečnimi listi in revijami je najbolj razširjen »Upokojenec«, ki prihaja v 50 izvodih, »Naša vas« v 46, »Obrtnik« v 42, »Oficir« v 14, »Gasilski vestnik« v 13, »Sodobnost« in »Borec« v 10, »Življenje in tehnika« v 9, »Mladina« v 7, »Ribič« 6, »Tovariš« 5 in »Obzorje« v 4 izvodih.

Od knjižnih zbirk je najbolj razširjena »Prešernova družba« s 120, »Mohorjeva družba« s 65 ter »Kmečka knjiga« s 50 stalnimi naročniki. Na razne druge knjižne zbirke pa je naročenih 20 ljudi.

Na področju okraja pa upravlja Okrajni ljudski odbor. V gozdovih je paša praviloma prepovedana, se pa lahko dovoli, če je potrebno in koristno. Pravico do lesa in stelje, ki so jo imele bivše agrarne skupnosti in posamezni udeleženci le-teh, so odpravljene. So pa te izjeme: Lahko se izroči skupni pašnik za gospodarske potrebe, če se te potrebe ne dajo nadomestiti z lesom na zemljišču, ki je vključeno v splošno premoženje, prav tako se lahko prizna pravica do izkoriščanja kmečkim gospodarstvom, ki so last udeležencev bivših agrarnih skupnosti oziroma njihovih pravih naslednikov, če jim je to neobgibno potrebno in bi bilo brez tega njihovo redno gospodarjenje ogroženo.

D. D.

Cela vas je zgorela

Pred kratkim je velik požar upepel vas Godovje, ki je oddaljena 40 km od Ohrida. Goreti je začel neki kozolec, nato pa so se vzele tudi bližnje hiše. Zaradi močnega vetra se je ogenj naglo širil. Hiše so bile večinoma krite s sla-

mo. V dveh urah je zgorelo 23 hiš in 66 gospodarskih poslopij. Požar je bil tako močan, da so videli nje gov odsev celo v Ohridu. Dvajset družin iz vasi Godovje je brez strehe in brez pridelkov, ki so postali plen ognja.

Dr. Jože Steklasa

Jože Pahor

Matija Gorjan

(Odlomki iz romana)

»Zajel ju je plemeniti gospod Thurn,« je odgovoril Galjard sam; »tisti, ki dogovarja tlačane v sužnost, tisti, ki jim skrivni obraze, tisti, ki sekla kmetom roke...«

Srdito je odgovoril Lamberger: »Grof Thurn ni zločinec, grof Thurn ne dela tega! Brez dokazov ne boste sramotili nikogar! To je prostaško zasramovanje vsega plemstva!«

Galjard je stopil nekaj korakov naprej, dvignil roko in z rezkim glasom poudarjal besedo za besedo:

Dokazov hočete? Zunaj je človek, ki je spremljal zastopnika krških meščanov. Ušel je, ko so jih napadli Thurnovi hlapci. Zaslišite ga in pregledajte njegove rane! Imeli boste dokaze, gospoda, krvave dokaze! Thurn je kri vaše krvi, meso vašega mesa...«

Dlje ni mogel govoriti, bilo je, kakor da se ruši dvorana. Krik je udušil Galjardove besede, klobčič mladih ljudi okrog Lambergerja se je divje razvil, nekateri so se pogladi proti pešiči meščanov. Po-

tegnili so meče, zdelo se je, da bodo zdaj zdaj napadli Galjarda, ki je besen kričal nanje, dasi ni bilo v hrupu razumeti nobene njegove besede. Ta trenutek je bil Montanar na njegovi strani in je obsopal napadalec, ki so šli nad neustrašenega moža.

Deželni glavar Auersperg je bil brez moči, nihče ga ni čul. Tedaj se je vzdignil škof Rawber, ogromen, s temnim oblakom na obličju in z jezo v očeh. Z njim se je vzdignila visoka duhovščina. Dal je znamenje Auerspergu, dvorana se je zganila, meči so se povesili.

»Dovolj!« je zagrozil in dvignil roko. »Vaš udarec je bil zgrešen, grof Lamberger, prava »aberratio iocundus!« Nimate še pravice, klicati koga pred sodbo, Pustite to tistim, ki nosijo odgovornost, in krotite sebe in svoje ljudi! Če je grof Thurn res storil, kar se mu očita, mora na odgovor. Ta zbor odklanja odgovornost za njegova dejanja.«

Velikan je stopil z odra, trdo, odločno odšel z vojaškim korakom iz dvorane. Duhovščina ga je

spremljala. Vsakdo je čutil, da v tako napetem ozračju ni mogoče nikakršno delo, vsaj ta dan ne več. Deželni glavar je sicer poskušal še nekaj povedati, a njegove besede so izvenele v prazno. Mihael Galjard je odšel s pešičo svojih ljudi nemoteno iz dvorane, nihče se ga ni dotaknil, nihče ni vrgl psovke za njim.

Dasi je bil Gorjan še nedavno trdno prepričan, da ne bo mogel živeti izven Ljubljane, ga zdaj ni prav nič več vabila. Jezdil je čez barje in dalje proti Turkjaku, ne da bi si privoščil počitka. V Ribnici je opazil, da so ljudje vznemirjeni. Ujel je na ušesa, da se je v Mali vasi nekaj zgodilo, da so galjoti napadli mirne ljudi ali kaj. Dasi se mu ni zdelo varno, se je vendar odločil, da nadaljuje pot tam mimo. Nekaj ljubovalnega, upornega ga je neso dalje.

Mrak je ležal, ko je prijezdil v Malo vas. Od nekod je privržala kopica otrok. Ko je zagledala gosposkega jezdeca, je obupno viknila in se razpršila na vse strani. Nekaj žensk je priletelo iz hiš, vile so roke in klicale na pomoč. »Saj nisem vaš sovražnik,« jih je miril Matija; »ne bojte se človeka, ki vam noče žalega! Kaj se je zgodilo, za božjo voljo!«

Razjahal je in šel k ljudem. Bilo je, kakor da so Turki napadli vas.

Povsod si videl sledove nasilja, tolpa je izropala vas. Oskrbnik Jurij Stržen je izročil ljudi svojim hlapcem za kazen, ker so se bili dogovorili, da ne plačajo vojnega davka.

Napad ni prišel nenadno. Jezdec je bil pridiral skozi vas in prinesel zlo novico, naj se možki skrijejo, ker nabira Thurn tlačane za vojno. Možki so se v naglici razbežali, za jezdecem pa so kmalu pridrevili v vas Thurnovi hlapci. Izropali so vas, odpeljali mnogo živine in povrh še nekaj talcev izmed starejših gospodarjev, tako da je vas stoterno odplačala davek.

Previdno so se vračali v temi posamični možki, ki so se bili razpršili pred napadom na vse strani, v skrbah, kaj se je zgodilo s svojci in lastnino. Bilo je takih, ki so stiskali pesti in obžalovali, da niso popadli sekir in vil. Večina je vendar še drgetala v strahu, ki jim ga je pognal v mozeg nenadni naval divje tolpe.

»Spoprijeli bi se bili z njimi in razbili nekaj glav,« je dejal Gorjan. »Ne bi jih bilo drugič v goste.«

»Se hiše bi nam požgali,« je ugovarjal malodušen tlačan.

»Ne bo miru, dokler se ne bomo pomenili z njimi,« ga je zavrnil plečat mož, širokega, izrazitega obraza, Ramovš. »Ali nas ni več ko njih?«

»Da, več,« je porogljivo dejal tlačan; »le kadar pridejo, nas je manj!«

»Prvega bi bili morali pobiti,« je menil Ramovš, »Strženov jezdec je bil!«

»Zdaj veš vse,« se je posmeheval tlačan; »kaj si bil, ko nas je razgajal?«

»Dokler se boš sam branil, boš gotovo tepel! Povej, ali si me hotel poslušati, ko smo se dogovarjali, kaj bo treba, če ne plačamo vojnega davka?«

»Če bi nas vodil ti, bi gotovo zmagali,« je smešil bojazljivec. Ramovš je vzkipeł.

»Ovce se poznajo bo blejanju!« je napadel. »Naši očetje so znali braniti svoje pravice, mi se med seboj ujedamo ko podgane. Sram nas je lahko!«

Pljunil je in obrnil hrbet sosedu. Možki, ki so se bili medtem zbrali, so pritrjevali.

»Če bi bili poslušali Ramovša,« je razsodil postaven stavec, »bi se danes ne praskali za ušesi! Ali smo možje? Grofovski so lahko predrzni, ko se tresemo pred njimi.«

Nenadoma se je obrnil h Gorjanu.

»Kakšen si ti?« ga je vprašal trdo in neprijazno. »Kaj iščeš tod?« Gorjana je osupnilo, bil jim je sumljiv, pogledi so dokazovali.

»Nevaren sem, kaj? Zdaj, ko je vas izropana!« je zavrnil jedko.

»V žametu si in ne govoriš odkrito!« je očital stavec.

Gorjana je razdražilo.

»Mar so Gorjani Thurnovega rodu? Oprode krvososa?« je vzkipeł. »Nihče te ni poznal,« je dejal stavec in se opravičil. Kadar se človeku godi krivica, je sam kakor peline, Ramovš je stopil k Matiji in mu je dal roko.

»Vse se mi je zdelo, da si Gorjanov,« je dejal in ga povabil k sebi. Tudi v njegovi hiši je bilo vse opustošeno.

»Nič hudega se ni zgodilo,« je omenil grenko, le vola so nam odgnali! Da bi jih strela z jasnega!«

Tudi Ramovševa žena je bila še vsa zbegana. Tožila je, koliko strahu so prestali in kakšno škodo jim je napravila svojat. Gospodar ji ni dal jadicovati.

»Divji časi so,« je dejal, zato bodi pripravljena na vse! Krivi smo možje, ki se še nismo postavili po robu. Ko bo prišlo do tega, bo še huje. Tekla bo kri, a ni mogoče pomagati!«

Sedla sta, Ramovš bi rad vedel, ali so poskusili rešiti Gorjana. Kdor ga pozna, čaka, kakšna bo njegova usoda. Če ga ne izgrajo iz Thurnovih pesti, bo to največja sramota.

»Očitaj mi?« se je zganil Matija.

Se nadaljuje

Okrajna zveza Partizan ukinjena

Konec tedna bo v Kranjski gori tridnevni posvet Okrajnih zvez in funkcionarjev izvršnega odbora Partizana Slovenije. Sestanka se bosta udeležila Čuk Tone, predsednik in Arko Andrej, načelnik naše zveze. Razpravljali bodo o ustanovitvi organov, ki bi delovali med Okrajnimi zvezami in društvi. To bi prišlo v poštev v takih okrajnih zvezah Partizana, ki imajo veliko društev, n. pr. Ljubljana, Celje itd.

Okrajna zveza Partizan Kočevje se bo priključila Okrajni zvezi Partizan Ljubljana. Trenutno ni možno reči, kako se bo to odražalo v partizanskih društvih blvskega okraja Kočevje. Delavci na telesno vzgojnem polju v naših krajih so mnenja, da ta priključitev okrajne zveze ne bo imela kaj prida posledic. Društva bodo navezana še bolj sama nase. Dvomimo, da bo v bo-

doče še toliko prireditve in tekme, tečajev ter taborjenj okrajnega značaja s finančno podporo Okrajne zveze, kar nam je omogočila izdatna podpora Okrajnega ljudskega odbora Kočevje. Naša društva bodo v sklopu ljubljanske zveze najbolj oddaljena, saj bo na primer novo ustanovljeno društvo Kuželj ob Kolpi oddaljeno od središča nove Okrajne zveze preko 100 km. Kdor bo od tam šel na sejo ali zbor zveze, bo zaradi slabih prometnih prilik na potovanju tri dni. Vsekakor bo potreben nekak vmesni organ, ki naj bi bil bolj strokovnega značaja. Moje mnenje je, naj bi imel ta organ sedež v Ribnici, kjer imajo urejeno telovadnico in mlad kader prednjakov.

Kočevski Partizan bo z razpustitvijo Okrajne zveze pridobil veliko delovnih ljudi iz Kočevja, ki

so delali pretežno v zvezi sedaj pa se bodo lahko posvetili samo društvu.

Arko

JUGOSLAVIJA PRVA NA BALKANSKIH IGRAH

Vsako leto so v eni prestolnici balkanskih držav Balkanske igre. Letos so bile Balkanske igre v Atenah, glavnem mestu Grčije. Sodelovali so športniki iz Romunije, Bolgarije, Jugoslavije in Grčije. Tekmovanje je obsegalo razne atletske discipline. Najzanimivejše je bilo tekmovalstvo v maratonu, to je tek na 42 km. Prvi dve mesti sta osvojila Jugoslovanska škrinjara in Stojanovič. Tudi v ostalih disciplinah so imeli naši tekmovalci uspehe. Jugoslavija je tudi letos osvojila prvo mesto.

★

PORAST AVTOMOBILSKE INDUSTRIJE V ZAHODNI NEMČIJI

Leta 1949 so izdelali v Zahodni Nemčiji 163.000 motornih vozil, lani pa že 1.075.000. S povečano proizvodnjo motornih vozil se je zvišalo tudi število prometnih nesreč. Lani je bilo več kot 625.000 nesreč. Ubitih ali ranjenih je bilo 360.000 ljudi.

-ko

NOGOMET

Mednarodna nogometna tekma v Kočevju

Rudar (Kočevje) : Järnvägen (Halmstadt-Svedska) 3:2 (2:1).

I. razred nogometne podzveze Ljubljana

Rudar : Svoboda (Duplica) 3:1 (1:1).

Prizor iz igre »Revizor«, ki jo je uprizorila DPD »Svoboda« Kočevje

Kotiček za gospodinje

Mrzlo pripravljene marmelade

Sadje pretlačimo, da se koščice izločijo. Na 1 kg plodov vzamemo dober kilogram sladkorja (sipe). Pretlačimo mezo, sladkor in sok pol limone damo v porcelanasto posodo in mešamo dve uri enakomerno, nato pa navedemo v kozarec, ki smo jih izplahnil z alkoholom.

Grozljje

4 kg jagod, 2 kg sladkorja, 1 konservant, rum ali konjak. Velike, nemehke jagode lepo odreži od ožboka. V kozarec nadevaj prst visoko plast sladkorja, nato plast jagod, to ponavljaj tako dolgo, da je kozarec poln. Potem raztopi konservant v mrzlem rumu in rum vlij v kozarec, da pokrije jagode, zaveži kozarec ter steriliziraj 5 minut.

Zelenjava

Za vlaganje trgamo le zrelo zelenjavo. Uporabljamo mlado in svežo takoj, ko smo jo prinesle z vrta. Močno in pozno gnojenje zelenjavi, ki smo jo namenili za shranjevanje, škodi, kajti zelenjava, ki je rastle na močno gnojni zemlji se zelo rada kvari.

V patentnih kozarcih kuhano zelenjavo je treba vselej še po dveh dveh ponovno prekuhati — sterilizirati.

Stročji fižol v kadi

Zrel stročji fižol očistimo, operemo ter na hitro prekuhamo v malo slani vodi. Nato ga odcedimo. Odcedenega naložimo v prekuhamo slano vodo (za 1 kg 15 dkg soli). Lahko ga tudi izmenoma v plasteh sproti trosimo s soljo ter tlačimo, prav tako kot kisano zelje. Nato ga obtežimo. Voda mora segati preko naloženega fižola. Pozneje redno univamo in menjavamo vodo, kakor pri zelju.

Paprika v kislu in olju

Za 5 kg paprik vzamemo 6-litrski kozarec, 3 litre kisa (za vlaganje), 15 dkg sladkorja, 15 dkg soli, pol dl olja, eno kavno žličko popra, česen, zeleno in šalotko.

Paprike operemo, očistimo peclje in jih damo v vrelo raztopino, kuhamo jih na obeh straneh, da spremene barvo in postanejo malo nabubane, vendar ne mehke. Nato jih damo v drugo posodo in pustimo, da se popolnoma ohladi. Ohlajene naložimo v čiste suhe kozarce, vmes damo šalotko, zalijemo z ohlajeno raztopino in zavežemo. Vložena paprika je zelo dobra pozimi. Jemo jo s kruhom. Dobra je za obloženje kruhke in narezana v krompirjevo solato.

Ljudje med seboj Na starost osamljeni

O ljudeh, ki »prestajajo« zadnje dneve svojega življenja, prav malo vemo. Mislimo namreč starčke in starke, ki so dočakali veliko starost. Mnogi od njih mirno preživljajo jesen življenja v krogu svojih

dragih ali pa v domovih za onemogle. Tokrat bomo povedali nekaj besed o kmečkih preužitkarjih. Mož, nekoč poln sil, je dal posestvo mladim »čez«. Po dolgih letih dela in garanja si je zaslužil pošten počitek. Res je, ponekod za preužitkarje lepo skrbijo in jih negujejo. Ni pa malo primerov, ko so stari mladim v napotje. Ti le želijo, da bi starec ali starka čimprej napravila prostor v kamri.

V mislih imamo preužitkarja — starčka, starega okrog 80 let. Celotno življenje je garal, da je ohranil domačijo celo in vzredil precej številno družino. Po osvoboditvi pa je »izpregekl«. Domačijo je dal sinu, sebi je zapisal kot. Vse bi bilo dobro, ko mu ne bi umrla žena. Bolezen mu je onemogočila, da bi bil še pridoben za kmetijo. Med sinom in njegovo ženo ter očetom je nastal tih spor, ki je kasneje prerastel v sovraštvo. Starec je popolnoma osamljen, kar je hujše kakor bolezen. Mlada dva ne spregovorita z njim nobene besede. Kot neznanec hodijo drug poleg drugega. Družinska sreča se je umaknila slepemu sovraštvu in mržnji. Starček čuti, kako odveč je na svetu in si želi samo smrti.

Ali si je mož zaslužil, da tako ravna z njim na stara leta? Gotovo ne. Starček bo umrl v zagrenjenosti, da je bilo vse njegovo življenje brezplodno, prazno.

Tudi to je ena izmed zgodb, ki jih piše življenje. Naj povemo še to, da so mladi, ki imajo tak odnos do osivelega očeta, zelo pobožni. Njihova pobožnost je samo hinavščina in slepilo za nepravilno postopanje s preužitkarjem.

Uspeh za uspehom

Naši mladi atleti nizajo v zadnjem času uspeh za uspehom. Minulo nedeljo so bile atletske tekme za republiško prvenstvo mlajših mladincev do 18 let starosti v Ljubljani. Tu je bilo nad 150 tekmovalcev iz 10 klubov. Toda kljub temu pa sta Kenik Franjo in Pucelj Boris z zelo dobrimi rezultati prebila na vrh.

Kenik Franjo je postal republiški prvak v teku na 300 m in dosegel čas 36,9 sekund. Samo 5 stoletnih sekunde je zaostal za najboljšim časom v tej disciplini v jugoslovanskem merilu. Ker je izredno marljiv, vesten športnik in telovadec, lahko pričakujemo, da nas bo še ugledno presenetil. Ljubljanski športni poročevalec je napisal: Presenečenje je z zmagajo in odličnim rezultatom napravil Kenik iz Kočevja v teku na 300 metrov. Poleg tega je Kenik zasedel še tretje mesto v skoku v daljino s skokom 5,71 m. Tudi vsestranski atlet Boris Pucelj je postal kar dvakrat prvak Slovenije in sicer v skoku v višino s skokom 170 cm in v troskoku v daljino 12,86 m. Uvrstil se je ne samo med prve, temveč tudi med one, o katerih je poročal športni poročevalec, da spadajo v skupino z zelo dobrimi rezultati. Poleg tega je zasedel še tretje mesto v teku čez zapreke na 110 m v času 16,5 sek. To disciplino so pričeli gojiti naši atleti šele lanske leto in izgleda, da tudi tu ne bomo med zadnjimi.

Tudi starejši mladinci so se v Mariboru dobro izkazali. Nadarjeni atlet Cihal Veni je postal republi prvak v metu krogle (13,76 m). Dosegel pa je še tretje mesto v skoku v višino (165 cm), tretje mesto v metu diska (39,27 m) in drugo mesto v troskoku (12,90 m). Nastopil je tudi talentirani Bregar Janez, vendar ni bil razpoložen kot običajno, zato so bili tudi rezultati pod njegovo zmogljivostjo.

Beseda o potrošniških svetih

Po polletnem delovanju je imel Potrošniški svet v neki mesni četrti v Kočevju skupno s kolektivom svojega rajona četrti sestanek. Pogovarjali so se o nalogah, ki so odmerjene temu Svetu. Ugotovili so, da Potrošniški svet nima pravih pogojev za uspešno opravljanje svojega dela.

Kaj je pravzaprav naloga Potrošniškega sveta? Ali se mora samo brigati, da sta v poslovnih prostorih in skladiščih red in snaga, da je blago sveže in dobre kakovosti in da je posrežba kulturna.

Vse to je potrebno in koristno. Toda pod imenom Potrošniški svet si potrošniki predstavljajo tisto institucijo, ki pomaga pri upravljanju trgovine in ima torej vpliv in besedo pri vseh stvareh, ki jih razumemo pod trgovino. Najvažnejša je politika cen trgovskih artiklov, pri kateri pa Potrošniški sveti nimajo nobene besede. Še poslovdaje v trgovinah ne morejo dosti o tem odločati, kaj šele Potrošniški svet, ki ga smatrajo ponekod kot nepotreben privešek, ker vrtika svoj nos v zadeve, »ki ga nič ne brigajo«.

Kaj naj torej delajo Potrošniški svetci? Ali naj imajo besedo samo v tem, kje naj stoji stekleni box za delikateso, kako naj hranijo škatlice za kremo — v rumenem ali zelenem zaboju, ali naj pome-

tajo trgovski lokal ob 12, ali pa ob 14. uri. Vse ostalo pa naj imajo v rokah grosisti ali producenti.

Večkrat bremo v dnevnih časopisih o samovoljni grosistov, in o dviganju cen. V prvih letih po osvoboditvi so precej pisali in govorili, naj bi v trgovini izločili vmesni faktor — prekupčevalca — da bo prišlo blago hitreje in ceneje do potrošnika. Danes smo na to načelo pozabili in grosisti delajo, kar hočejo. Dokler ne bo tu reda, Potrošniški svetci ne bodo dosegli svojega namena.

Člani Potrošniškega sveta

Pogled v trgovski lokal »Tkanine« v Kočevju. Lokal je sodobno urejen in ima zelo veliko izbiro tekstilnega blaga

O B J A V E

KINO

JADRAN, Kočevje: od 6. do 8. sept. amer. barvni film »Avanture Don Juana«, 11. in 12. sept. risani film »Pustolovštine Paje Plutona«, od 13. do 15. septembra amer. barvni film »Kleopatrica«.

SVOBODA, Rudnik: 7. in 8. septembra angleški barvni film »Plavalasa zapeljivka«, 14. in 15. septembra amer. barvni film »Poklič M. zaradi umora«.

LOŠKI POTOK: 7. in 8. septembra italijanski film »Nezgođe novoporočence«, 14. in 15. septembra ameriški film »V soteski Colorada«.

OSILNICA: 8. septembra ameriški film »Vrni se mala Sheba«, 15. sept. ital. film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«.

SODRAŽICA: 7. in 8. sept. ameriški film »Venecijanski lopov«, 14. in 15. septembra francoski film »Edvard in Karolina«.

DOBREPOLJE: 7. in 8. septembra brazilski film »Sinha Moca«, 14. in 15. septembra ameriški barvni film »Bagdadski berač«.

RIBNICA: 7. in 8. septembra nemški film »Luč ljubezni«, 14. in 15. septembra francoski film »Stopnišče za službenice«.

VELIKE LASCE: 7. in 8. septembra ameriški film »Kadar žene ljubijo«, 14. in 15. septembra ameriški film »Tajnost Indijance«.

KOČEVSKA REKA: 7. in 8. septembra ameriški barvni film »Peter Pan«, 11. sept. ameriški barvni film »Streljaj prvi«, 14. in 15. septembra ameriški barvni film »Nežna pesem«.

OBVESTILA

KOČEVJE

Rodile so: Šleimer Marija, gospodinja iz Kočevja, Reška c. 13a — dečka Alojza, Hudorovič Silva, gospodinja iz Zeljn — deklico Vido, Zajec Franciška, gospodinja iz Kočevja, Reška c. 9 — dečka Antona, Cvelbar Marija, gospodinja iz Šalke vasi 93 — dečka Antona, Vidmar Marija, gospodinja iz Šalke vasi 6 — dečka Andreja, Zaleteelj Marija, gospodinja iz Poloma 17 — dečka Jožeta, in Glavič Ana, gospodinja iz Šmuke 6 — deklico Anico.

Srečnim mamicam čestitamo! Umrl je Rošelj Ciril, solar iz Gorenj 6, star 14 let (ubit od strele v bližini Male gore).

LOŠKI POTOK

Poročila stase: Troha Anton, dijak iz Drage 13, star 26 let in

Stritar Ana, uslužbenka iz Drage 34, stara 22 let.

Srečnim zakoncem čestitamo! Rodili sta: Car Ljudmila, gospodinja iz Retij 32, dvojčici — deklici Marijo in Ljudmilo, Pajnič Slavka, delavka iz Trave 21 — deklico Bernardo.

Srečnim mamicam čestitamo! Umrla je Car Ljudmila iz Retij 32, novorojenka.

VELIKE LASCE

Poročila sta se: Kovačič Ladislav, čevljarški pomočnik iz Velikih Lasč, star 25 let in Jelenc Ana, šivilja iz Velikih Lasč 63, stara 31 let.

Srečnim zakoncem čestitamo! Umrla je Zabukovec Marija, roj. Ivančič, kmetovalka iz Male Slevce 26, stara 79 let.

KOSTEL

Umrla sta: Briški Anton, kmetovalec iz Vasi 22, star 69 let in Nagu Anton, kmetovalec iz Suhora 5, star 77 let.

DOBREPOLJE

Umrla je Južnič Ana, soc. podpiranka iz Doma počitka Ponikve, stara 78 let.

PRODAM Prodano dobro ohranjeno kuhinjsko pohištvo po nizki ceni. Vprašajte pri Pintarju, Šalka vas 3, Kočevje.

Kako je merjasec spal pod stogom

Zgodba o divjem merjasecu je takale: Pozimi leta 1935 je bil v Poljanski dolini visok sneg. V tem snegu je prišel v vas Pako iz bližnjega gozda ob večernem času divji merjasec in prosil za prenočišče. Prenosišča ni dobil, pač pa nasvet, naj gre do orožnikov v Predgrad, češ da mu bodo oni preskrbeli prenočišče. Orožniki so ščetinarja poslali k bližnjemu lovskemu čuvaju, ki ima na skrbni take goste, kakor je ščetinar. Lovski čuvaj bi merjasec rad vzel pod streho, pa ni imel prostora. Poslal ga je v Dol. Tu je divji merjasec res dobil prenočišče pod stogom stelje, družbo pa mu je delal hišni čuvaj — pes.

Merjasec je v varnem zavetju spal nemoteno vso noč. Šele takrat, ko ga je sonce že močno sčgetalo v nos, se je blagovoli dvignil.

Pročasi je »odracal« proti Lazam. Na poti proti Kolpi so ga opazili hudobni ljudje, ki so začeli za njim vpiti. Razžaljen zaradi hudobnih jezikov se je vrgel v mrzlo Kolpo. Ko pa je prišel do srede reke, se je spomnil, da razsaja na hrvaški strani nevarna živinska bolezen. V strahu za svoje življenje se je obrnil nazaj. To pa je bilo za merjasec usodno. Smrtonosno orožje je v rokah lovca M. J. je napravilo konec njegovemu svinjskemu življenju. Njegovi posmrtni ostanek pa so romali k takratnemu lovskemu zakupnik ukliju umd md m skemu zakupniku J. S. iz Predgrada. Pečenke je bilo na pretek. Zgodba o divjem merjasecu, ki je približno tako pohajkoval, kakor smo opisali, pa je med ljudmi še vedno živa.

J. š.

Za smeh in dobro voljo

Barometer

Ker je zadnje čase tako nestalno vreme, si je neki možakar kupil barometer. Z veseljem ga je prinesel domov in ga pokazal ženi. Žena se nakuha: »Zapravljivec! Zakaj imaš pa vendar revmatizem?«

Obisk

Dva brata sta prišla pozno v mraku s potepanja domov. Pričakovala sta hišno nevihto in prisluškovala pod oknom. »Nič ne bo hudega,« se razveseli Blažek, »ima-mo obisk.« »Kako pa to veš?« ga nestrno vpraša Matevžek. »Veš,« se odreže Blažek, »ravnokar sem slišal, ko je očka rekel mami ljubica.«

Vljudnost

V trolejbusu stopi zajetna potnica sopotniku na nogo. Sopotnik jo vljudno zaprosi, da mu stopi z nogo. — Pa denite nogo kamor spada! — se osorno obregne potnica. Potnik se vznemiri, pa jo resno opozori s primernim poudarkom: — Ne preizkušajte me, da ne bom tega res naredil! —

Poročni prstan

Žena se je kregala na moža, ki se je vrnil s službenega potovanja. — Kako le moreš izgubiti poročni

Bojevitost

Črnogorec so znani kot bojevit narod. Ko je Avstrija napovedala črni gori vojno, je bil neki Črnogorec na Dunaju. Bojevitost razpoložen se je znašel v hudi zadregi in je pisal domov po navodilo:

»Sporočite mi, ali naj pridem na fronto v domovino, ali naj udarim kar z boka?«

★

Bilo je še v starih časih, ko je nemški knez obdobil vojaka, ki je ukradel en tolar, na vislice. Ko so vojaka peljali na morišče, ga je srečal knez.

»Ali nisi bil norec, da si tvegaj življenje za en sam tolar?« ga vpraša.

Vojak pa mirno odvrne: »Knez, doslej sem tvegaj življenje vsak dan za devetnajst vinarjev.«

Knez pomisli, da znaša toliko dnevna plača vojakov in ukaže, naj obsojenca oprost.

TUDI ZA VAS bo ZANIMIVO

Donava je druga največja reka v Evropi in važna mednarodna pot. V mirnem času plove po njej na stotine velikih in na tisoče majhnih parnikov.

V drugi svetovni vojni se je odigrala na Donavi velika bitka. Posadka na ladji Drava se je težko borila od 6. do 12. aprila 1941 s fašističnimi letali in artilerijo. Bitka je divjala od madžarske meje pa vse do Novega Sada. »Drava« je pod komandantom Aleksandrom Beričem vzdržala številna bombardiranja; hrabra posadka na ladji je sestrelila dve sovražni letali in preprečila prehod sovražni vojski preko Donave, 12. aprila 1941 je ladjo zadela letalska bomba. Od 67 članov posadke je umrlo junaške smrti 54 mož. Okupatorji so ubili komandanta Beriča.

V drugi svetovni vojni je imela Donava izredno važno strateško važnost za fašistično Nemčijo. Preko te vodne poti so Nemci preskrbovali vzhodno bojišče v Rusiji. Z rečnimi ladjami so dovažali hrano, vojaštvo in municijo. Nemci so začeli obrežje Donave utrjevati vzdolž celega njenega toka. V letu 1943 in še posebej v letu 1944 so zavezniška letala položila na Donavo na tisoče min, pri tem so jim veliko pomagali naši ljudje, ki so zavezniške obveščali o nemških konvojih. Čeprav so Nemci z letali iskali mine in jih uničevali s specialnimi ladjami, je kljub temu veliko nemških ladij ostalo v globinah motne Donave. Zavezniška letala so polagala na Donavo tudi posebne elektromagnetske mine, ki so bile so-

Velike bitke na Donavi

vražnim ladjam še posebno nevarne. Nekoč je zletela v zrak s posadko vred ladja, ki je bila dolga 55 m, široka pa 12 m. Po čudnem naključju se je takrat rešila samo neka žena.

»Vojvoda Mišić« in »Petar Prebudić« naši ladji, ki so jih zaplenili Nemci, sta pluli jeseni 1. 1944 v bližini Bratislave. »Vojvoda Mišić« je bil prvi, v razdalji od 4 do 5 km je plula druga ladja. Na ladji »Vojvoda Mišić« se je vozilo veliko Italijanov, ki so jih Nemci vlekli s seboj. Okoli 14. ure popoldne je ladja naletela na tri magnetne mine, ki so jo popolnoma razdejale, da se je hitro potopila. Donava je bila vsa rdeča od krvi.

Poletne noči so na Donavi zelo lepe, posebno pa takrat, kadar je nebo jasno in mirno. Leta 1944 pa se je vsaka lepa poletna noč spremenila v pravi peklo. Zavezniška letala so polagala mine, Nemci pa so jih s protiletalskimi topovi in

ostalim orožjem neprenehoma obstreljevali. Tudi ladja »Tuln« je zletela v zrak s 1000 sovražnimi vojaki.

Vaščani iz Vinče se še dobro spominjajo te noči. Na Donavi so videli veliko ladjo, ki je plula po reki iz Galac na Dunaj. Prišla pa je na mino. Trajalo je samo nekaj minut in velike ladje z vso posadko vred ni bilo več.

Tako se je zgodilo še z mnogimi drugimi ladjami, prišle so na mine in se potopile. Največje grobišče nemških ladij pa je med Prahovim in rumunsko mejo. Ko so se Nemci umikali s Balkana, so potopili na tem mestu skupno 140 ladij.

Vodovje reke Donave bi vedelo veliko povedati o številnih tragedijah, o potapljanju ladij in o krikih polblaznih sovražnih vojakov. Donava pa molči, kot da je na njenih vodah vedno vladal mir.

Če se napije kapitan

Proti angleški obali je plula norveška ribiška ladja. Na ladji pa se je pripetilo nekaj posebnega. Ladjski kapitan se je do dobrega napil whiskeyja, ki ga je mešal z neko močno švedsko pijačo. Ko je bil takole natreskan, je začel s puško in nožem groziti mornarjem, da jih bo ubil. Situacija je bila nevarna. Mornarji so se pred pobesnelim kapitanom skrivali, kakor so se vezeli in znali. Ladja pa je plula brez vsakega vodstva po morju. Mornarji so se dogovorili, da bodo poganjali kapitana nekako ukrotiti. Posrečilo se jim je, da so ga spr-

vili v ladijsko kuhinjo, kjer je vse razbil, streljal s puško in rezal z nožem. Ko je onemogel, je zaspal.

Na ladji ni bilo nikogar, ki bi se spoznal na ladijske aparate. Zato so mornarji z radlem poklicali na pomoč angleško policijo, ki je s svojo ladjo res kmalu prišla na pomoč in ladjo spravila do angleške obale.

Draga pri Loškem potoku

KRAJEVNE ZANIMIVOSTI

km na uro, ne da bi bila pri tem kakšna večja nevarnost, kot na današnjih letalih. Na ta način bomo lahko tudi najoddaljenejša mesta dosegli v razmeroma kratkem času.

Avtomatizacija bo toliko napredovala, da se bo proizvodnja močno dvignila, cene pa bodo padle in marsikatero blago, ali ugodnost bo dosegljiva vsem. Milijoni ljudi ne bodo sužnji nevarnega in težkega dnevnega dela. Povečalo se bo število delovnih mest, zmanjšalo število delovnih ur in za vse bo življenje lažje.

Družinsko življenje se bo tudi mnogo spremenilo in Sarnoff predvideva, da ni več daleč dan, ko se bo uresničil sen naših gospodinj, da bodo imele doma vse gospodinjstvo mehanizirano. Vrstni red gospodinjstvih opravil bo že vnaprej določen in vse delo bodo napravili elektronski stroji. Poljubno bomo lahko uravnavali temperaturo v naših domovih, prav tako višino vlage in prezračevanje vsakega prostora.

156-LETNIK UMRL OD LAKOTE

V mestu Sao Paulo v Braziliji je umrl 156-letni starček, Manuel Continch je bil rojen 1801. leta. Nekega dne, ko starčka ni bilo na spregled, so se pozanimali zanj njegovi sosede. Našli so ga mrtevga. Sodijo, da je starček umrl zaradi lakote.

DOPISUJTE IN ŠIRITE
»NOVICE«

Vse do leta 1886 je bila steklar na na kočevskem rudniku. Tega leta je bivša Trboveljska premogovna družba s sedežem na Dunaju kupila od bratov Ranzingerjev kočevski premogovnik za 400.000 goldinarjev. Takoj so prenehali z delom v steklarni, z deli na odkopu premoga pa so nadaljevali.

V Kočevje je pripeljal prvi vlak 28. septembra 1893. leta, ko je stekla železnica Grosuplje-Kočevje. Na vseh postajah so bile velike slavnosti. Ljudje so opazovali, nekateri celo prvič v življenju, sopihanje »lukmatije«. Železnica je bila za naš kraj velika pridobitev.

Leta 1896 je dobilo Kočevje elektriko in vodovod. V Kočevju je bilo leta 1890 218 hiš s 1511 prebivalci, deset let kasneje pa 248 hiš s 2421 prebivalci.

Kočevsko cerkev so zidali tri leta od leta 1900 do 1903. Zidana je v gotskem slogu.

Leta 1903 je ustanovil tiskarnar Pavliček v Kočevju tiskarno. Obratovati je pričela 1. 1904. Obratova-

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Nekaj o Karlovcu

V Novicah sem večkrat kaj bral o Karlovcu — dobre in slabe stvari — pa sem se odločil, da tudi jaz nekaj napišem, čeprav nisem rojak te vasi.

Karlovica sama šteje samo trinajst hiš, vendar spadajo sem še vasi, ki se imenujejo s skupnim imenom Karlovica. Tam, kjer danes stoji zadrugi dom, je bil nekaj grad. Med zadnjo vojno pa je bila ta stavba popolnoma porušena. Karlovčani so v veliki meri s prostovoljnimi delom stavbo pozidali in sedaj nosi ime Zadrugi dom. Gradnja je finansirala kmetijska zadruga Karlovica. V zadrugi domu je trgovina KZ Karlovica, pisarna te zadruge ter dvorana za garderobo. Dvorana je prostorna in lepo opremljena. Manjka samo še reflektorji, ki jih bo tamkajšnje kulturno umet-

niško društvo kmalu nabavilo. V prostorih zadrugi doma je tudi gostinski lokal.

Leta 1956 je v Karlovcu pogorelo skladišče suhe robe, ki je bilo last KZ Karlovica. Požar je prizadel zadrugi veliko škodo, ki ne bo tako hitro popravljena. Kljub vsem težavam pa zadruga dobro gospodari.

Prav bi bilo, da bi tudi ljudje izven Karlovice vedeli, koliko so Karlovčani zgradili z lastnimi sredstvi in koliko so dobili pri tem pomoči. V Karlovcu si pomagajo sami, kolikor jim pač dopuščajo lastna sredstva, vendar je bil kljub temu dosežen lep napredek. Če pa napredek ni bil še večji, kakor na primer v gospodarsko bolj razvitih krajih, pa prebivalci in ne zadruga v Karlovcu niso krivi.

A. R.

Vesti iz Predgrada

na področju bivšega kočevskega okraja. Uprava kina naj bi poskrbela tudi za glasbo pred pričetkom filmske predstave ter med odmorom.

Starši iz Predgrada, Dola in Jelenje vasi želijo, da bi v Predgradu čimprej začeli s poukom. Vseh šoloobveznih otrok je v teh vaseh 50. Šola naj bi bila v prostorih zadrugi doma v Predgradu.

V Poljanski dolini delajo divji prašiči škodo koruzi. Nekateri kmetje so cele noči na straži, da obvarujejo koruzo pred ščetinarji.

V Predgradu imajo za popravilo gozdne poti v Debeli vrh na razpolago 250.000 din. Z delom bodo kmalu začeli.

Vojaki pišejo

RADI PREBIRAMO NOVICE

Po dveh mesecih se oglašamo tudi mi, vojaki iz okolice Kočevja, ki služimo vojaški rok v Trebinju. Prišli smo v vojaške enote, da bomo dobili vojaško znanje. Od nas se zahteva, da smo poslušni, marljivi in da razvijamo tovarišstvo v JLA. Pridobili smo si že precej prijateljev Makedoncev, Srbov, Hrvatov, Crnogorcev in težko se nam bo ločiti od njih, ko bo prišel čas, da gremo domov.

Radi prebiramo Novice, ki jih redno prejemamo vsak torek, ker iz njih izvemo mnogo novic iz domačih krajev.

Toplo pozdravljamo svoje starše, domače fante in dekleta, kakor tudi ostale bralce Novic.

Vojaki: Kromar Franc, Ogrinc Vlado, Tanko Marjan, Klun Lojze, Boje Jože, Nose Janez, Lesar Alojz, Ožanič Boris in Rački Jože V. p. 5243 Trebinje

PISMO UREDNIŠTVU NOVIC

Tudi mi smo se odločili, da napišemo nekaj skromnih vrstic za naš najljubši časopis Novice.

Skoraj dve leti, odkar smo zapustili naš kočevski kraj. Smo pri vojaki v Titogradu. Edino, kar nas spominja na naš rojstni kraj, je prelepa slovesna pesem, ki jo zapojemo ob prostem času, pisma domačih in naš domači časopis, ki zelo radi beremo in komaj čakamo vsake nove številke.

280 ČLANOV KZ ROB

Kmetijska zadruga Rob je po številu članstva zelo močna, saj ima skupno 280 članov in so domalega vsi gospodarji včlanjeni v zadrugo. Deluje na področju, ki šteje nad 30 majhnih in oddaljenih vasi. Zadruga Rob je storila mnogo koristnega v prid živinoreji. Uspešno deluje tudi lesni odsek. Zadruga odkupuje izdelke domačesne obrti — suho robo. Tudi sadjarski odsek uspešno deluje.

KZ Rob ima v vasi Pečki sadno sušilnico, ki jo bodo delno preuredili in elektrificirali.

VOL JE PADEL V JAMO

Po lažih in gmajnah v okolici Loškega potoka je več podzemskih jam. Jame niso zavarovane, čeprav so jamska žrela velika in lahko dostopna.

Tako se je pripetilo, da je pred dnevi padel v jamo »Čudovko« vol, ki se je izgubil od črede. Ob padcu v jamo se je ubil. Lastnik omenjenega vola bo trpel precejšnjo škodo. Vprašamo se, ali se ne bo lahko podobno pripetilo tudi drugim živalim ali pa človeku. Upamo, da bodo pristojni organi ukrenili vse potrebno, da v prihodnje ne bo več podobnih nesreč.

MOST PRI KAPLANOVEM

Iz sredstev občinskega ljudskega odbora Lašče so začeli pred kratkim z gradnjo betonskega mostu čez potok pri vasi Kaplanovo v velikolaški občini.

Velik uspeh beogradskega velesejma

Na beogradskega velesejmu je bilo med domačimi podjetji sklenjenih kupčij v vrednosti 110 milijard dinarjev. Sklenjene so bile tudi nove pogodbe s tujnimi tiskarnami za uvoz blaga. Njihova dosedanja vrednost znaša 7 milijonov dinarjev, prednost pogodb za izvoz blaga pa je narasla do sedaj že nad 10,5 milijona dolarjev.

Pred koncem našega vojaškega življenja se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so se na kakršen koli način spomnili na nas, kakor tudi vam, ki ste nas vsak teden seznanjali z novicami domačega kraja.

Lepe pozdrave pošiljamo dragim domačim, sorodnikom, prijateljem in prijateljicam.

Vojaki iz V. p. 9127, Titograd. Curel Jože, Snejberger Jože in Urh Jože.

FANTJE, POZDRAVE VAM POSILJAMO

Pa se oglašimo še mi enkrat iz prelepe Ribniške doline! Pozdravljamo fante in Dolenjih lazov, ki služijo vojaški rok na raznih krajih naše lepe domovine. Še poseben pozdrav Jožetu Klunu iz Vojne pošte 5170-10, obenem mu čestitajo k rojstnemu dnevu in mu želijo vse najboljše: mama, oče, Kristina in Minka pa tudi mali Nonek ter fantje in dekleta iz Dolenjih lazov pri Ribnici.

VOHUNSKI TURIST

V avgustu so varnostni organi v Mariboru aretirali inž. Fritzja Pachera iz Avstrije, ker je v Jugoslaviji organiziral zbiranje zaupnih podatkov za neko tujo obveščevalno službo. V preiskovalnem zaporu so tudi nekateri naši državljani, ki so mu pomagali zbirati zaupne podatke.

PREJEDIL B. MLAKAR

ZGODBA

Z DIVJEGA SEVERA

MARISAL C. OBLAK

57
Kresnica je tiho tožila. Blisk jo je prijazno gladil s smrčkom, čeprav je bilo njeno telo mrzlo kot jeklo. Preden se je zdanilo, je večkrat zapazil blesk risovih oči, ki so stale na preži.

Zjutraj je zopet vželo sonce. Vsi so ga z veseljem pozdravili. Toda s tem še ni bilo konec skrbi. Gaston je vedel, da bo reka divjala še dokaj dni. In do takrat bo treba jesti, a Kresnica je bila še živa in je samo nalahno šepala poleg Bliska.

58
Stemnilo se je in to noč je moral nekdo umreti. Ris je živel že mnogo let in se boril z mnogotero nevarnostjo. Ležal je vzleknjen na trebuhu, ko mu je piš vetra prinesel Kresničin vonj. Korak za korakom je začel hoditi za plenom, lakota mu je vlivala nezasiščen pogum. Blizal se je volkovoma, pripravljen na borbo od zadnjega. Blisk je kmalu opazil bližajoče se risove oči, toda ni se niti premaknil, da bi se izognil bližajoči se žaloigri. Spoznal je, da je prišel pravi trenutek.

59
Blisk ni čakal, da bi ga ris prvi naskočil, ampak se je kot puščica vrgel na velikansko mačko, ko je bila še daleč od njega. Ris je komaj še dobil toliko časa, da se je vrgel na hrbet v strašno in usodno držo, ki je lastna risu, toda že so mu bile čeljusti volka — psa na grlu. Tri ali štiri minute je trajal nevidni in strahotni boj; nato pa mahoma Kresnično srce ni občutilo nikakega strahu več in v njenih žilah je zagorel ogenj bojevitve škotske psice.

60
Kot majhen vrag se je vrgla v borbo. Njeni zobje so bili krajši, toda ostrjši kot Bliskovi. V prvem besnem navalu jih je zagrebala v risov hrbet. Globoko so se vdrli in divje mesarili. Znova in znova so se zagrizli v meso. V tej uri je Kresnica rešila Blisku življenje, kajti boril se je v temi s sovražnikom, ki ga ni poznal in ni vedel, kakšne zvijače uporablja v borbi. Kresnica je že ramila sovražnika na dveh mestih tako, da je začel pešati, še en strašen ugriz in ris je bil mrtev.